
Brusel podrobil ČR zdrcující kritice

Brusel podrobil ČR zdrcující kritice

Vysoký deficit veřejných financí, nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí, nízká produktivita práce a nedobré právní prostředí pro podnikatele.

To jsou nejzávažnější nedostatky, které na Česku shledali bruselští experti a na jejichž odstranění by se česká vláda měla urgentně zaměřit.

Vyplynulo to z doporučení v rámci aktualizovaných všeobecných orientací ekonomické politiky Evropské unie, jejichž návrh včera schválila Evropská komise (EK).

"Doporučená opatření mohou posílit hospodářskou integraci EU o dvaceti pěti členech. Je to společná strategie k dosažení většího růstu a vytvoření většího počtu pracovních míst," řekl k dokumentu předseda EK Romano Prodi. Strategie, kterou Unie schválila už loni na jaře, bude teď platit pro všech dvacet pět členů. Mezi nováčky jsou ale ve sledovaných ukazatelích značné rozdíly, proto komise každému z nich adresuje navíc specifická doporučení, na jejichž realizaci budou mít delší lhůty.

Největší znepokojení v Unii vyvolal deficit českých veřejných financí, který se podle ukazatelů Komise loni zdvojnásobil ze 6,4 procenta na 12,9 procenta HDP. Neobvyklé zvýšení způsobilo ale jednorázové zahrnutí státních záruk, které se dosud do schodku nepočítaly.

(Pokračování na str. 19)

(Pokračování ze str. 1)

Podle unijních kritérií by ale zdravá ekonomika neměla mít vyšší než tříprocentní schodek veřejných financí. To dnes ale kromě Česka neplní ani dalších dvanáct členských zemí včetně největších a hospodářsky nejsilnějších. Proto jim, stejně jako Česku, komise uložila vypracovat a splnit programy konsolidace veřejných financí.

Praha má dokončit finanční reformu, kterou se rozpočtový deficit do roku 2006 sníží na čtyři procenta HDP. Stát by měl poskytovat podstatně méně záruk, více investovat a zavést jednotná přísná rozpočtová pravidla i na regionální a obecní úrovni, kde dosud neexistují.

Snížit daně pracujícím i dávky

Další znepokojení vyvolává v Bruselu růst českých nákladů na sociální zabezpečení a zdravotnictví. Právě ty podle unijních expertů přispěly ke zvýšení zadluženosti Česka z 25,2 procenta HDP v roce 2001 na loňských 37,6 procenta. Pokud jde o bruselský návod na zvýšení zaměstnanosti, mělo by se snížit daňové zatížení pracujících. Ti si ale musí zvyknout na větší mobilitu a častější nutnost rekvalifikace.

Nájemné by mělo být deregulováno, aby se zvýšil zájem o stavbu bytů, zejména v oblastech, kde jsou pracovní příležitosti, a měla by se zlepšit dopravní infrastruktura, která by zlevnila přepravu a přitáhla investory do regionů, kde je málo pracovních příležitostí.

Jako nevýhodu vidí Komise velké rozdíly v zaměstnanosti mezi českými regiony, neúměrně vysoký počet dlouhodobě nezaměstnaných a nezaměstnané mládeže. Novou orientaci by měl dostat český vzdělávací systém, který podle unijních expertů nepřipravuje budoucí pracovníky dostatečně pro povolání, která jim zajistí práci.

Nejméně absolventů VŠ v pětadvacítce

Podle srovnání, které v březnu zveřejnil Eurostat, bylo Česko v roce 2002 mezi státy pětadvacítky s nejnižším procentem vysokoškolsky vzdělaných obyvatel ve věku 25-64 let, pouhých 11,8 procenta. Méně má jen Malta (8,8) a Slovensko (10,8), přičemž průměr v pětadvacítce je 20,4 procenta.

Nepružný vzdělávací systém, slabá účinnost vědy a výzkumu a nedostatečné využívání špičkových informačních technologií také způsobují to, že v Česku nejpomaleji ze všech nových členských zemí roste produktivita práce. Nyní dosahuje jen 55 procent průměru EU.

Vláda má také vylepšit podnikatelské prostředí, odstranit nadbytečné administrativní zátěže, vylepšit právní rámec a přístup zejména malých podniků k financování. Potíže při podnikání v ČR dokazuje tím, že malé a střední podniky vytvářejí jen asi 40 procent hrubého domácího produktu, podstatně méně než v Unii.

Evropsko-české fórum, které pomáhá v Česku investorům z EU, opakovaně upozorňuje na přetrvávající administrativní průtahy při zakládání firem, stále dlouhé lhůty při zápisu do podnikového rejstříku a na skutečnost, že u soudů se podnikatelé stále jen velmi těžko mohou domoci uplatnění svých práv podle evropských zákonů.

Doporučení, která navrhla Komise ještě v červnu, projedná summit EU a předtím se jimi budou zabývat i ministři financí pětadvacítky, takže v nich může dojít ke změnám. Zatím se také nemluví o žádných sankcích. Ty by ovšem přišly na řadu, kdyby pak členové už schválená doporučení neplnili.

Očekávané schodky veřejných financí
(v procentech HDP, 2004)

Polsko 6
Česko 5,9
Slovensko 4,1
Francie 3,7
Německo 3,6
Nizozemsko 3,5
Portugalsko 3,4
Řecko 3,2
Itálie 3,2

Vysokoškoláci
(procento osob, 25- 64 let)

Estonsko 29,7
Litva 21,9
Lotyšsko 19,6
Slovinsko 14,8
Maďarsko 14,1
Polsko 12,2
Česko 11,8
Slovensko 10,8
Malta 8,8
EU celkem 21,8

KOMISE ČESKU ZEJMÉNA DOPORUČUJE

- * snížit schodek veřejných financí
- * omezit rizika z růstu pohledávek
- * reformovat systém zdravotního a důchodového pojištění
- * usilovat o větší zaměstnanost